

Smrt ženy v psychiatrické léčebně v Praze Bohnicích dne 14. dubna 2006 .

Stanovisko **SDRUŽENÍ POMOCI DUŠEVNĚ NEMOCNÝM ČR** (dále Sdružení) k používání omezovacích prostředků (kde se v textu užívá výraz Zákon, jde o **Zákon o péči o zdraví lidu č. 20/1966 Sb. v platném znění**)

A) Základní údaje

Podle dostupných informací byla duševně nemocná žena umístěna v síťovém lůžku z důvodů, že následkem své choroby ohrožovala svůj život. (§§ 23 a 24 Zákona)

V pátek 14. dubna odpoledne zavolal personál psychiatrické léčebny Bohnice rodičům, že se jejich dcera Věra Musilová udusila vlastními výkaly.

Na žádost ministra zdravotnictví provedla Česká psychiatrická společnost prošetření případu. Podle sdělení televize Nova z šetření vyplývá, že psychiatrická léčebna v pražských Bohnicích v případě pacientky, která byla umístěna do síťového lůžka a zemřela v něm na zadušení svými výkaly, „nepochybila,

K závěru vyšetřující komise a ke způsobu šetření, které mělo proběhnout standardním způsobem obvyklým při šetření smrtelné nehody, by vyšetřující spis měl obsahovat tyto nepominutelné údaje:

- **Popis nehody**
- **Výčet předpisů, které se v přímé souvislosti k danému případu vztahují a jak byly dodrženy**
- **Záznamy o posledních kontrolách nadřízenými orgány na oddělení**
- **Posouzení, jak jsou obdobné případy řešeny u nás a ve státech EU.**
- **Návrh na opatření, aby k takovým případům nemohlo dojít**

K jednotlivým údajům:

- **Popis nehody**
měl by mj. obsahovat:
  - jakou dobu potřebovala žena být bez dozoru, aby mohlo nastat pozření vlastních výkalů a následné udušení,
  - jak bylo zajištěno udržování hygieny pacientky, zejména neprodlené odstraňování výkalů při velké stolici a tím zajištěna její lidská důstojnost
- **Výčet předpisů, které se v přímé souvislosti k danému případu vztahují a jak byly dodrženy**

K tomuto bodu musela komise zjistit, že pro tyto případy nejsou schváleny standardy léčebné péče podle

Zákon o péči o zdraví lidu č. 20/1966 Sb. v platném znění

- § 70

(1) K zabezpečení jednotného odborného vedení péče o zdraví lidu i zdravotnictví a k řešení otázek vyžadujících jednotné celostátní úpravy ministerstvo zdravotnictví zejména

c)

jednotně řídí zdravotnictví a za tím účelem vydává obecně závazné právní předpisy pro organizaci a výkon zdravotní péče a vykonává dozor nad úrovní této péče,

přítom zajišťuje, aby vedoucí pracovníci se opírali o soustavné sledování a rozbor vývoje zdravotního stavu obyvatelstva i údajů a ukazatelů o zdravotní péči,

Úmluva na ochranu lidských práv a důstojnosti lidské bytosti(platná v ČR od 1.10.2001) –

- **Kap.1 čl. 1 – Účel a předmět**

„Smluvní strany **budou chránit důstojnost** a svébytnost všech lidských bytostí a každému bez diskriminace zaručí úctu k integritě jeho bytosti a ostatní práva a základní svobody při aplikaci biologie a medicíny“.

- **kap.1 čl. 4 – Profesní standardy**

„ Zákroky nutno provádět v souladu s příslušnými povinnostmi a standardy“.

• **Posouzení, jak jsou obdobné případy řešeny u nás a ve státech EU.**

Uvádíme příklad zákonného řešení omezení v pohybu pacienta podle německého zákona (Gesetz zur Hilfe und Unterbringung psychisch kranker Menschen Psychisch - Kranken-Gesetz Januar 2000)

Zákon o pomoci a umístění duševně nemocných osob (zákon o duševně nemocných - PsychKG)

Ze dne 14. ledna 2000 (překlad ASPENA-Brno pro OS AMICUS-BRNO)

§ 16

Užití zvláštních bezpečnostních opatření

(1) *Umístěná osoba smí být opatřením dle odstavce 2 dočasně omezena ve své tělesné svobodě pohybu, pokud a dokud trvá nebezpečí, že*

1. *bude násilnická proti jiným osobám nebo*
2. *se sama zabije nebo významně poraní.*

*K opatření se nepřistoupí, pokud může být nebezpečí odvráceno jinak nebo pokud je škoda, kterou lze v důsledku opatření očekávat, ve zřejmém nepoměru k zamýšlenému výsledku. **O osobu dotčenou opatřením je nutné neustále vhodným způsobem pečovat.***

(2) *Zvláštní bezpečnostní opatření slouží k omezení tělesné svobody pohybu mechanickými zařízeními nebo jiným způsobem, především*

1. *připoutáním nebo*
2. *uklidněním pomocí léků.*

(3) *O opatření dle odstavce 2 je nutné před jeho použitím informovat. Oznámení nemusí být provedeno pouze tehdy, pokud to nedovolují okolnosti.*

(4) *Opatření dle odstavce 2 smí být nařízeno pouze lékařkou nebo lékařem na základě vlastního vyšetření, a to dočasně. Při nebezpečí z prodlení smí připoutání nařídit i terapeutka nebo terapeut; rozhodnutí lékařky nebo lékaře je nutné neprodleně provést. Pokud by připoutání trvalo více než dvanáct hodin nebo by bylo opětovně nařízeno po méně než dvanácti hodinách, je kromě toho nutný souhlas lékařského vedení nemocničního oddělení.*

(5) *Při opatřeních dle odstavce 2 je nutné minimálně zaznamenat:*

1. oznámení nebo jeho neprovedení
2. důvody nařízení
3. způsob a začátek,
4. způsob péče jakož i
5. prodloužení a konec.

Záznam provádí lékařka nebo lékař, a to do spisu pacienta.

Za povšimnutí stojí poslední věta odst. 1) - **O osobu dotčenou opatřením je nutně neustále vhodným způsobem pečovat.**

Porovnejme výše uvedené znění se zněním nezávazné instrukce MZd o použití omezovacích prostředků:

Odst.5)

*Pacient omezený těmito prostředky musí **být pravidelně kontrolován, musí být určeny intervaly kontrol, musí být zajištěno, aby se nezranil, aby nedocházelo k dehydrataci, podvýživě, podchlazení a k proleženinám a aby měl možnost osobní hygieny a toalety.***

Text německého zákona je stručný a výstižněji zajišťuje povinnosti na ochranu pacienta.

B) Závěr

Aby při používání léčebných postupů byla pro osoby s duševním onemocněním zajištěna jejich důstojnost, je nutno vydat zákon na jejich ochranu Tak je tomu ve všech vyspělých státech. **Česká republika se řadí mezi zaostalé státy, které se špatně starají o duševně nemocné.** Vedle zmíněného zákona je to i absence komplexní péče. **Není kontinuita mezi stabilizací farmakoterapií a následnou rehabilitací,** která jako systém léčebného procesu zcela schází. Rehabilitace má zajistit přípravu duševně nemocného do přiměřeného způsobu života včetně trvalého bydlení. Příkladem může být Rakousko(zákon-Spolek zmocněnců a zástupců pacientů pro duševně nemocné) i další státy EU. Nutnou podporu v léčbě opomněli i tvůrci zákona o sociálních službách č.108/2006 Sb..

Za Sdružení pomoci duševně nemocným

Ing. Josef Závisek, předseda Sdružení
zavisek@volny.cz